

2) Valg af 9 Medlemmer til et Udvalg angaaende:

Forflag til Lov angaaende nogle Forandringer i Forligslovgivningen.

Mødet hævet Kl. 4^{1/2}.

Fire og tyvende Møde.

Fredagen den 3die November Kl. 1.

Sekretæren, M. Pedersen, oplæste Protokollen for forrige Møde, som derefter blev understrevet.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Fortsettelse af første Behandling af: Forflag til Lov om Anlæg af Jernbaner fra Kommerup Station til Årsens og fra Struer Station til Hjsteb.

Thomas Nielsen: Der er et Ordsprog, som siger: af Erfaring bliver man klog, men sjældent rig. Det er et Ordsprog, som de fleste af os vist meget ofte have hørt, og hvis Rigtighed vi ogsaa meget ofte have oplevet. Det er et Ordsprog, som kan have sin Anvendelse paa den enkelte Person saavel som paa det offentlige Liv, og jeg kommer særlig i Tanke om dette Ordsprog i Anledning af de Forhandlinger, vi føre i disse Dage, og i Anledning af Jernbaneanlæg i det Hele. Jeg er enig med de ærede Herrer, der have udtalt sig, baade med Folkethingsmanden for Ødense (G. Koch) og med Folkethingsmanden for Svendborg Amts 5te Valgfreds (Spøgsbro), saavel som ogsaa, i alt Fald tildels, med det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther), deri, at disse forskellige Svingninger, som man har inbladt sig paa med Hensyn til Anlægget af vore Jernbaner, have været uheldige, naar man er gaaet ind paa at lade dem gaa over til at blive private Anlæg. Jeg er enig med de ærede Herrer deri; men dette er, som jeg mener, Noget, man i alt Fald nogenlunde let kan se nu bagfter; en anden Ting var det at kunne se det i Forveien, og da gaar det jo i dette Forhold, som i saa mange andre, at det udvikler sig efter en Maalestok, om hvilken man i alt Fald fra Begyndelsen af ikke kunde have nogen Forestilling. Det kan

**

nemlig ikke negtes, at det har været meget uheldigt, at Jernbaneanlægene i de gode Egne — og jeg sigter herved navnlig til Sjælland, — ere komne i private Hænder. Jeg vil ikke tale om, at det har været til stort Tab for Statskassen og maaske vil blive det end mere, naar vi engang komme til at overtage disse Anlæg, men dette Forhold har tillige givet Anledning til overmaade megen Misfornielse, ja i Grunden til en Art Misstemning mellem Sjælland og det øvrige Land. Det er jo bekendt nok, at navnlig de sjællandske Rigsdagsmænd, og vel med Rette, meget ofte have klaget over, at det sjællandske Jernbaneselskab i det Hele stillede sig noget ja maaske meget uwilligt ligeoverfor Forlangender, som kom fra de paagjældende Egne, og da man har set, hvor Staten var i Besiddelse af Baner, at baade Betalingen var kempeligere overfor Publikum, og tillige, at der kunde ske mange flere Indrømmelser der, end der er sket, hvor dette private Selskab eiede Banerne, saa har dette tillige givet Anledning til nogen Misstemning ogsaa ligeoverfor Anlæg i de paagjældende Egne. Jeg behøver blot faaledes at minde om det ærede Medlem for Bordingborg (Schroll), som jeg tror har været et tro Udtryk for denne Misfornielse. Jeg vil ikke sige, at den er ganske ubegrundet, men jeg vil sige, at jeg finder det meget naturligt og let forklarligt, at den er opstaaet. Jeg vil derfor haabe, at Staten for Fremtiden saameget som muligt maa komme ind paa at faae Haand i Hanke med de sjællandske Jernbaner. Som bekendt udløber Lidsfristen for dette Selskabs Egenomsret til Banerne først ved Aaret 1900, og der er altsaa en temmelig god Stund, indtil dette kan ske; men Noget kan der sikkert gøres, idet man fra Statens Side, forudsat at det er finantseelt forvarligt, besitter sig paa at opkjøbe Aktier i de sjællandske Jernbaner. Derved vil man umegtelig — ja maaske ogsaa paa anden Maade, men i alt Fald derved — paa en sikker Maade kunne faae Haand i Hanke med det nævnte Selskab og de nævnte Baner. Jeg finder det imidlertid meget besynderligt, da vi have disse Erfaringer, at man saa i 1872—73 kunde slaa ind paa et ganske nyt System, — eller ikke paa et ganske nyt System, thi vi havde jo det Samme for Sjællands Vedkommende — men paa et nyt System i Modsetning til det, der var gaaet forud, nemlig at Staten anlagde Banerne. Denne Opfattelse fra Lovgivningsmagtens Side er jo kun forklarlig derved, at der var Egne, som havde — og jeg skal ikke negte, at jeg selv hørte med til Repræsentanterne for disse Egne — en urolig og utrolig Hast med ogsaa at faae Baner, og da Ministeriet dengang syntes at være kommet til det Standpunkt, at Staten ikke længere burde fortsætte Baneanlægene, slog man over paa det Private; men det er besynderligt nok, at man dog kunde paa en Maade faaledes være vildledt, idet man af Erfaringer,